

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

**Бюлетин на ЕМСС
Септември, 2023 г.**

Уважаема общност на ЕМСС,
Скъпи колеги,

За мен е голямо удоволствие да представя, още веднъж, Бюлетина на Европейската мрежа на съдебните съвети.

Тази инициатива на ЕМСС има за цел да осигури възможност за споделяне на последните развития и национални новини относно съдебните органи на нашите членове и наблюдатели. Вярвам, че споделянето на тази информация е от съществено значение, тъй като позволява да се следват, разбират и да бъдем в течение на ситуациите, развиващи се в общността на ЕМСС.

Надявам се, че възможността за споделяне и следене на национални новини, свързани със съдебните съвети и съдебните органи, ще бъде оценена от читателите, тъй като осигурява разпространението на най-важните новости и води до повишаване на информираността.

Ето защо, любезно ви каня да споделите с общността на ЕМСС последните национални развития, свързани със съдебна система, съветите на съдебната власт, съдебни политики и други въпроси като реформи, независимост, ресурси, актуални теми и други.

Пожелавам на всички приятно четене.

Далия Васариене – президент на ЕМСС

НАЦИОНАЛЕН СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА УНГАРИЯ (ОВТ)3

Кликнете по-горе, за да прочетете повече за развитието в Унгария след приемането на новия закон, който укрепва позицията и правомощията на ОВТ и влезе в сила на 1 юни 2023 г.

Предстоящите избори за ОВТ5

Кликнете по-горе, за да прочетете повече за ситуацията, която се развива по отношение на предстоящите избори в ОВТ.

Мандатът на настоящия ОВТ изтича на 30 януари 2024 г., първият тур на изборите за ОВТ във всеки съд се провежда през септември 2023 г.

Интервю на президента и говорител на ОВТ7

Кликнете по-горе, за да прочетете интервюто на президента и говорител на ОВТ за hvg.hu, където е предоставена подробна информация за изборите за ОВТ.

СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ9

Кликнете по-горе, за да прочетете за решението на Конституционния съд на Република Словения по искане на Съдебния съвет (Sodni Svet), оспорващо конституционността на законодателството относно възнагражденията на съдиите.

ВИСШ СЪВЕТ НА ПРАВОСЪДИЕТО НА УКРАИНА (ВСП)9

ВСП ще се стреми да определи оптимален брой съдии9

Кликнете по-горе, за да прочетете за усилията на НКС Украйна да изчисли оптималния брой съдии.

Интервю с председателя на Върховния съд на Украйна относно очакванията на обществото към съдебната система10

Становище относно проектозакона за изменение на украинския Закон за съдебната власт и статута на съдиите11

Кликнете по-горе, за да прочетете проекта на становището на съдебната система и експерти по отношение на новото законодателство за съдебната власт и статута на съдиите, което ще бъде представено за приемане на 136-ата пленарна сесия на Венецианската комисия на 6-7 октомври 2023 г.

СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА СЛОВАКИЯ (SUDNA RADA)12

Кликнете по-горе, за да прочетете за новата карта на съдилищата, която е в сила в Словакия от 1 юни 2023 г.

НАЦИОНАЛЕН СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА УНГАРИЯ (ОВТ)

АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СИТУАЦИЯТА В СТРАНАТА

Следните развития по отношение на Националния съдебен съвет бяха споделени от Националния съдебен съвет на Унгария (ОВТ).

„Новият“ Национален съдебен съвет (ОВТ) започна да работи като юридическо лице и беше регистриран от Унгарската държавна хазна след съдебната реформа, която влезе в сила на 1 юни. Съгласно закона, има 9-месечен преходен период (започващ от 1 юни 2023 г.), през който Националната служба на съдебната власт (ОВН) изпълнява икономическите задължения на ОВТ и подпомага неговите секретариатски дейности.

Също така, законът предвижда президентите на ОВТ и ОВН да сключат договор за детайлите на сътрудничеството през този период. Същият беше подписан наскоро: [Munkamegosztási megállapodás az OBH és az OBT között | Magyarország Bíróságai \(birosag.hu\)](https://birosag.hu/munkamegosztasi-megallapodas-az-obn-es-az-obt-kozott).

В своето съобщение ОВТ посочва, че тази реформа и нейното прилагане до момента е голям успех на независимата съдебна система. Междувременно ОВТ упражни някои от новите си правомощия, по-конкретно правомощията за съвместно вземане на решения при командироване на съдии от един съд в друг. Друг добър пример е, че ОВТ получи достъп до административните файлове към доклад на председателя на ОВН по запитване, които не бяха достъпни за членовете на ОВТ преди съдебната реформа.

Докато ОВН си сътрудничи с ОВТ и не критикува новата съдебна реформа, президентът на Kúria (бел. пр. - Върховния съд на Унгария) – г-н Варга¹, публично твърди, че новият закон е неработещ и се смята, че приписва на ОВТ вина за намесите на Европейската комисия. В едно от изявленията си президентът Варга атакува едновременно Европейската комисия и ОВТ: <https://kuria-birosag.hu/hu/sajto/kuria-elnokenek-kozlemenye-2>

ОВТ излезе с изявление по същата тема, в което признава резултатите от новата съдебна реформа и заявява, че ОВТ е посветен на успешното прилагане на закона: [Az Országos Bírói Tanács közleménye a jogallamisági jelentésről - Országos Bírói Tanács \(orszagosbiroitancs.hu\)](https://orszagosbiroitancs.hu/az-orszagos-biroi-tanacs-kozlemenye-a-jogallamisagi-jelentesrol).

¹ Бел. пр. - Андраш Жолт Варга (András Zsolt Varga)

През юни 2023 г. ОБТ сезира Министерството на правосъдието с искане за повишаване на заплатите на съдиите заради високата инфлация. Заплатите на съдиите в Унгария са сред най-ниските в Европейския съюз. Новини за това: <https://orszagosbiroitanacs.hu/illetmenyemeles/>. Министърът на правосъдието Юдит Варга подаде оставка преди няколко седмици след 4 години на поста, а Бенс Тусон, държавен секретар на друго министерство, е неин наследник.

На заседанието на Унгарския съдебен съвет през юли (на който президентът на Kúria отсъстваше), ОБТ се опита да коментира практиката на ОВН и Kuria за назначаване през предходните години. Докато президентът на ОВН предостави на Съвета цялата необходима информация и ОБТ не повдигна възражения срещу неговата практика, президентът на Kuria отказа достъп до исканите данни. Така ОБТ не успя да формулира становище по въпроса.

[https://orszagosbiroitanacs.hu/wp-content/uploads/2021/11/93-2021-XI.3-OBT-hatarozat-SZMSZ .pdf](https://orszagosbiroitanacs.hu/wp-content/uploads/2021/11/93-2021-XI.3-OBT-hatarozat-SZMSZ.pdf)

На 5 юли Андраш Ж. Варга, президент на Върховния съд (Kúria), публикува изявление, в което написа: „Главата за Унгария в доклада на Европейската комисия за върховенството на закона за 2023 г. за съжаление прие, без проверка, произволното становище на Националния съдебен съвет, което е без никаква фактическа основа, многократно опроверган с данни и нарушава личната неприкосновеност на много съдии. Може да се твърди, че нито една дума от констатациите не е вярна.“

<https://www.kuria-birosag.hu/hu/saito/kuria-elnokenek-kozlemeny-2>

На следващия ден ръководителят на кабинета на министър-председателя Гергели Гуляс проведе пресконференция, на която каза: „Мисля същото като президента на Kúria относно доклада на ЕК, трудно да не се съгласим с всичко, което Андраш Ж. Варга казва. Особено жалко е, че някои членове на ОБТ, които като съдии също имаха желание да преговарят с чужди правителства през последните месеци, докладваха собствените си правителства в Брюксел, за да получат законодателство, прието с лични мотиви, така че те могат да бъдат преизбрани и изглежда не са завършили тази дейност. И особено нелепо е, че тези хора казваха, че персонализираното законодателство е неприемливо и дори го виждаха там, където го нямаше, и тогава, когато беше персонализирано за техните нужди, те казаха, че не искат да го използват. Гледайте ги всички да бягат (на изборите в ОБТ).“ Видеоклипът е достъпен на (от минута 33): <https://hirado.hu/belfold/cikk/2023/07/06/kovesse-nalunk-a-kormanyinfot> .

ЗА ПРЕДСТОЯЩИТЕ ИЗБОРИ ЗА ОБТ

На 24 юли Петер Татар-Кис, председател на Столичния съд, изпрати писмо до своите подчинени (председателите на районните съдилища в Будапеща и ръководителите на отделения). В писмото си Татар-Кис помоли адресатите да осигурят възможност за номиниране на кандидати за избори за ОБТ в техните собствени отдели „в рамките на съдебна консултация“. Той разясни и условията и сроковете за номиниране.

В Закона за устройство на съдилищата не е предвиден форум, наречен "съдебна консултация" и такъв не е имало в историята на съда на предишните избори. Интересен факт е, че в своето писмо, когато изброява условията, на които трябва да отговарят кандидатите, Татар-Кис включва изявлението, че „съдия, който преди това е бил член на ОБТ, не може да бъде номиниран и избран за делегат“. Факт е обаче, че според съдебната реформа сегашните членове на ОБТ могат да бъдат еднократно преизбрани.

Правилата за изборите за ОБТ са посочени в Правилника за организацията и дейността на ОБТ (т.нар. SZMSZ), основан на Закона за устройството на съдилищата. Член 37, параграф 3 от SZMSZ ясно гласи, че „Възможността съдията да направи предложение (при изборите за ОБТ) не може да бъде ограничена. Разпоредба, изискваща номинацията да бъде предшествана от решение на отдел, група или състав на съдиите, се считат за такива."

<https://orszagosbiroitanacs.hu/wp-content/uploads/2021/11/93-2021-XI.3.-OBThatarozat-SZMSZ .pdf>

Столичният съд обаче написа на запитването на пресата, че тези „съдебни консултации“ имат за цел „един отдел като общност следва да може да реши кого колективът би искал да види на номинираната позиция“ и че „една организационна общност може да намери кандидатът(ите), които счита за най-подходящ(и)“.

<https://444.hu/2023/08/23/maris-megkezdodott-a-kuzdelem-a-birosagokert>

ОБТ счита тези цели за противоречащи на писмения и известен правилник на изборите.

На срещата на ОБТ на 6 септември ОБТ обсъди тези аномалии. Президентът на Kúria заяви, че писмото на председателя на столичния съд е добре дошло, тъй като помага на изборния процес в такава голяма организация. Избрани членове на ОБТ казаха, че целта на писмото е нередна и е тъжно, ако хвърля сянка върху честността на изборите

за ОБТ. Висшият на председателя на столичния съд - президентът на OBH Senyei, отсъстваше, но той написа в писмото си до ОБТ, че „инициативата на председателя на столичния съд не е била незаконна, но необходимостта от нея е под въпрос“.

В интервю за hvg.hu и печатното издание HVG, президентът и говорител на ОБТ даде подробна информация по тази тема и каза, че министрите (като членове на правителството) не могат да коментират изборите за ОБТ, тъй като това може да накърни разделението на властите.

Пълното интервю е достъпно на:

https://hvg.hu/itthon/20230905_Nem_ujraznak_az_Orszagos_Biroi_Tanacs_tagjai
https://hvg.hu/360/20230906_Matusik_Tamas_Abert_Janos_OBT_OBH_Kuria_birosagi_refo_rm_jogallamisagi_eljaras_EU_hvg.

Същия ден избрани членове на ОБТ излязоха с изявление, в което декларираха, че не желаят да се кандидират за преизбиране в ОБТ, тъй като не смятат персонализираното (ad hominem) законодателство за приемливо. Те припомниха, че не са подкрепили избора на г-н Ж. Варга, тъй като законът е променен два пъти, за да може той да бъде избран. „Персонализираното законодателство не е приемливо, дори и ако ние сме облагодетелствани от него.“ <https://orszagosbiroitanacs.hu/az-obt-valasztott-tagjainak-nyilatkozata/>

Първият тур на изборите за ОБТ във всеки съд се провежда през септември, избраните избиратели ще изберат по-късно нови членове на ОБТ помежду си. Мандатът на настоящия ОБТ изтича на 30 януари 2024 г.

СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ

ПО ВЪПРОСА ЗА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА НА СЪДИИТЕ

Съдебният съвет на Република Словения подаде искане за преглед на конституционността на *paredbata*, уреждащ заплатите на съдиите в Закона за системата на заплатите в публичния сектор, на основание, че той е несъвместим с принципите на съдебна независимост и разделението на властите. Съдебният съвет твърди, че възнаграждението на съдиите е твърде ниско, като се имат предвид естеството и отговорностите на съдебната длъжност, и че не е регулирано по начин, който да е подходящо съпоставим с възнаграждението на представителите на другите две държавни власти.

Независимостта на съдиите е заложена в член 125 от Конституцията на Република Словения. Както е обяснено в решението на Конституционния съд на Република Словения №. U-I-772/21-37 от 01.06.2023 г. има няколко аспекта на съдебната независимост, но в случая беше изтъкнат и обсъден нейният материален аспект. Разпоредбите на закона, доколкото се отнасят до размера на съдийското възнаграждение, следва да бъдат критикувани за несъответствие с член 125 от Конституцията само, ако размерът на съдийското възнаграждение е определен неправилно. Тази оценка обаче не трябва да се основава единствено на размера на заплатите на съдиите; вместо това, оценката следва да вземе предвид няколко критерия, които поотделно или като цяло показват дали заплатите на съдиите са в съответствие с изискванията, произтичащи от принципа на материална независимост. Тези изисквания включват заплатите на съдиите да бъдат относително стабилни и да следват общото икономическо развитие на страната или развитието на стандарта на живот в страната.

Конституционният съд намира оспорените разпоредби за **несъответстващи на конституционното изискване за стабилност на заплатите на съдиите**. Те значително загубиха реалната си стойност през последните десет години. Според Конституционния съд са налице и други оплаквания, които могат да бъдат от значение при преценката на оспорената разпоредба с оглед принципа за независимост на съда. Например оплаквания, че ръстът на заплатите на съдиите изостава от ръста на средната заплата в страната или в определен по-тесен сегмент, който е още по-свързан със съдиите; че има неадекватни съотношения между заплатите на съдиите и другите заплати; че недостатъчното възнаграждение на съдиите се отразява на привлекателността на съдийската професия. При определени условия оплакванията относно правото на социални плащания на съдиите също могат да бъдат от значение.

При оценката на съответствието на оспорваните разпоредби с принципа на разделение на властите, който е залегнал в член 3 от Конституцията на Република Словения, Конституционният съд отново подчерта, че **трите клона на властта трябва да бъдат равни и по отношение на материалния статут на техните служители**. Това изискване обаче е с относителна съпоставимост.

Следователно, (само) ако се установят значителни диспропорции между класовете заплати на съдийските длъжности в сравнение с класовете заплати на функциите на изпълнителната и законодателната власт, класирането на съдебните длъжности в групи заплати ще се окаже несъвместимо с принципа на разделение на властите. Конституционният съд констатира, че уредбата на основните заплати на съдиите е **в противоречие с принципа за разделение на властите**, що се отнася до съотношението на заплатите на народните представители и най-ниските съдийски длъжности.

Действащият закон за месечната еднократна сума, която се полага на членовете на Парламента за покриване на разходите, свързани с изпълнението на парламентарната функция в избирателната единица, както и факта, че членовете на Парламента могат да бъдат поставени в по-високи класове на заплатите от стартовата, бяха решаващи в оценката.

Оспорените разпоредби за корекция на размера на заплатите на съдиите също се оказаха **несъвместими с принципа за съдебната независимост**. Тази уредба предвижда, че заплатите на съдиите обикновено се коригират веднъж годишно, което не гарантира, че в случай на значителен спад в реалната стойност на заплатите на съдиите те действително ще бъдат коригирани. Следователно не е спазено конституционното изискване, според което законодателят трябва да предвиди механизми за недопускане на съществен спад в реалната стойност на заплатите на съдиите.

Конституционният съд се произнесе с **установително решение**, тъй като отмяната на разпоредбите, регламентиращи основните съдийски заплати и тяхното коригиране, би оставила този въпрос неуреден. Той също така определи **шестмесечен срок** за законодателния орган (срокът е 3 януари 2024 г.) за отстраняване на констатираните противоречия с Конституцията, като се има предвид, че законодателят и правителството са запознати с проблема от дълго време.

ВИСШ СЪВЕТ НА ПРАВОСЪДИЕТО НА УКРАИНА

АКТУАЛНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СИТУАЦИЯТА В СТРАНАТА

Следните развития по отношение на съдебната система бяха споделени от Висшия съвет на правосъдието на Украйна.

ВСП ще сформира работна група за изчисляване на оптималния брой съдии

Във Висшия съвет на правосъдието се проведе работна среща за определяне броя на съдиите в местните и апелативните съдилища с участието на членовете на ВСП, Висшата квалификационна комисия на съдиите на Украйна, представители на Съвета на съдиите на Украйна, Върховния съд, Държавната съдебна администрация на Украйна и Националната школа за съдии на Украйна.

Председателят на Висшия съвет на правосъдието Григорий Усик информира, че Висшата квалификационна комисия на съдиите на Украйна е поставила въпроса за необходимостта от определяне на броя на съдиите в местните и апелативните съдилища поради факта, че през август 2023 г. 582 кандидати ще могат да бъдат участват в конкурса за вакантни позиции.

„Понастоящем съдебната система е изправена пред ситуация на голяма несигурност. Натовареността на съдилищата варира не само между регионите, но дори и в рамките на един регион поради промени в подсъдността на дела. Трудно е да се предвиди как картата на съдилищата може да се промени поради по-нататъшната им оптимизация. Затова

трябва да се намери решение за справяне с тази ситуация“, отбеляза председателят на ВСП.

Инна Плахтий, член на Висшия съвет на правосъдието, предложи да се реши проблемът с недостига на персонал в съдилищата чрез определяне на временния брой съдии, за да се завърши подборът за съдийските длъжности в местните съдилища и да се инициират нови конкурси за съдийските длъжности в апелативните съдилища.

Руслан Сидорович, заместник-председател на Висшата квалификационна комисия на съдиите на Украйна, отбеляза, че предложението за определяне на временния брой на съдиите е подходящо. Това ще даде възможност за бързо разрешаване на проблема с недостига на съдии в местните съдилища с най-голяма натовареност. Той увери, че тази година има възможност да приключи конкурсът за съдийските длъжности в местните съдилища, така че до края на тази година да започне конкурсът за избор на съдии в апелативните съдилища.

Участниците в срещата се съгласиха, че броят на съдиите в местните и апелативните съдилища трябва да бъде не по-малък от предварително определен със заповеди на Държавната съдебна администрация на Украйна.

[ВСП ще сформира работна група за изчисляване на оптималния брой съдии | Висш съвет на правосъдието](#)

ПЪРВО И ПРЕДИ ВСИЧКО ХОРАТА БИХА ИСКАЛИ ДА НАМЕРЯТ СПРАВЕДЛИВОСТ В СЪДА - КАЗА ГРИГОРИЙ УСИК

Председателят на Висшия съвет на правосъдието подчерта това по време на срещата посветена на правораздаването в условията на военно положение с участието на ръководството на Върховния съд, ръководителите на апелативните съдилища в Украйна и ръководителя на Върховния антикорупционен съд .

Според Григорий Усик повишеното търсене на справедливост на обществото по време на войната и след победата, както и вниманието към Украйна от страна на международната общност, налагат да се наблегне специално върху спазването на професионалната етика от страна на съдиите.

Председателят на Висшия съвет на правосъдието изрази опасения, че някои негативни прояви карат законодателите да инициират нови процедури за отстраняване на съдии, което от своя страна може да доведе до още по-голям отлив на кадри от системата. Той припомни, че от януари до юли 2023 г. Съветът е взел решения за освобождаване от длъжност на 222 съдии.

„Но има спешна нужда от дисциплинарни производства, тъй като съдиите не могат да останат в състояние на несигурност – когато жалбите остават неразрешени с години“, – каза Григорий Усик.

В изказването си председателят на Висшия съвет на правосъдието обсъди и мерките, които съветът предприема за решаване на неотложни проблеми в съдебната система, включително осигуряване на одит на Единната съдебна информационна и телекомуникационна система, решаване на проблемите с недостатъчното финансиране за съдебната система, възстановяване на дейността на съдилищата в освободените от окупатори територии и др.

Григорий Усик изрази своята благодарност към ръководителите, съдиите и служителите на съдилищата от всички инстанции, които в трудни условия не само на война, но и на недостатъчно финансиране и материално-техническо оборудване, продължават да осигуряват достъп на гражданите до правосъдие.

[Преди всичко хората биха искали да намерят справедливост в съда - каза Григорий Усик | Висш съвет на правосъдието \(hcj.gov.ua\)](#)

Съвместно становище относно Проектозакона за изменение на Закона на Украйна за съдебната власт и статута на съдиите

В рамките на подготовката на проекта на съвместно становище относно Проектозакона за изменение на Закона на Украйна за съдебната власт и статута на съдиите по отношение на въвеждането на допълнителни процедури за повишаване на общественото доверие в съдебната власт (проектозакон N° 9454), докладчиците се срещнаха със следните събеседници:

- председателят и членове на Висшия съвет на правосъдието,
- председателят на парламентарната комисия по правна политика на Върховната рада,
- председателят на Върховния съд и първият заместник-ръководител на администрацията на Върховния съд;
- председателят и с член на Висшата квалификационна комисия на съдиите,
- председателят на Съвета на съдиите,
- представители на международната общност и гражданското общество.

Проектостановището ще бъде изготвено съвместно от Венецианската комисия и Генералната дирекция по правата на човека и върховенството на закона (DG-I) на Съвета на Европа. Той ще бъде представен за приемане на 136-ата пленарна сесия на Венецианската комисия (6-7 октомври 2023 г.).

[Венецианска комисия :: Съвет на Европа \(coe.int\)](#)

Новата съдебна карта влезе в сила в Словакия на 1 юни 2023 г.

Новото организационно устройство на съдебната власт в Словакия е в сила от 1 юни 2023 г.

Влязлото в сила законодателство промени броя на районните съдилища от първоначалните 54 на 36. Закритите районни съдилища ще се слеят със съда-наследник и ще се използват за месторабота на съда-наследник. Четирите най-малки районни съдилища бяха премахнати.

Градският съд на Кошице бе създаден от трите районни съдилища в Кошице. Тази промяна дава възможност на съдиите да се специализират и да се произнасят по дела от една област на правото - наказателно, гражданско, търговско и семейно. Това подкрепя основната идея на реформата на съдебната карта - специализацията на съдиите.

Братислава има четири общински съдилища: Градски съд на Братислава I е специализиран в наказателното право, Градски съд на Братислава II - в семейното право, Градски съд на Братислава III - в търговското право, и Градски съд на Братислава IV - в гражданското право.

Споровете между гражданите и държавата се решават от административните съдилища в Братислава, Банска Бистрица и Кошице. Считаме, че приключването на реформата в административното правораздаване, която започна на 1 юни 2021 г. със създаването на Върховния административен съд, е съществен принос към връщането на доверието на хората в правосъдието.

Броят на окръжните съдилища остава същият. Те са осем. Специализацията им обаче се променя. Само три окръжни съдилища се занимават с апелативни дела. Това важи и за въззивните дела в сферата на семейното право.

В същото време съдилищата могат да провеждат заседанията си в онлайн формат.

Три бяха основните цели на новата съдебна карта: специализация на съдиите, вземане на решения в разумен срок, без ненужно забавяне, и наличие на съдебна защита. Как и до каква степен те ще бъдат изпълнени е въпрос на поне две-три години, през които би било уместно да се обмисли по-нататъшна рационализация на съдебната система в Словашката република.